

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 10 februari 1898, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts memorial n:o 1, i anledning af en till utskottet remitterad motion med begäran om utredning och förslag angående statens öfvertagande af utbildning utaf lärare vid småskolor.

I en till utskottet remitterad motion (n:o 8) har herr *C. Johansson* i Aflösa föreslagit,

»att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående statens öfvertagande af lärarnes utbildning för småskolan samt sedan till Riksdagen inkomma med förslag derom».

Med anledning deraf, att Andra Kammaren till statsutskottet remitterat en af herr *J. P. Zakrisson* vid innevarande års riksdag väckt motion (n:o 105), i hvilken föreslagits,

»det Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, under hvilka förhållanden ett åldersunderstöd af 100 kronor årligen må kunna beredas småskolelärare eller lärarinnor, som i minst 15 års tid oförvitligen tjänstgjort utan att efter sin afgang från innehafd tjänst hafva erhållit pension enligt kongl. förordningen af den 22 juni 1892, samt att Kongl. Maj:t sedermera måtte

till Riksdagen inkomma med den framställning i ärendet, hvartill denna utredning kan föranleda»,

hemställde statsutskottet i memorial n:o 11, »att herr J. P. Zakrissons motion, n:o 105, må till Andra Kammaren återlemnas».

Denna hemställan blef af Andra Kammaren den 8 innevarande februari afslagen och motionen återlemnad till statsutskottet.

Då enahanda skäl, som legat till grund för kammarens nyssnämnda beslut, synas hafva sin tillämpning jemväl på förevarande motion, har det förefallit det tillfälliga utskottet riktigast, att det återlemnar till kammaren den föreliggande motionen och derigenom sätter kammaren i tillfälle att, om den så finner lämpligt, ändra sitt förut fattade beslut angående motionens remitterande till tillfälligt utskott. För utskottet är det nämligen af vigt att, innan detsamma går till sitt arbete med motionens utredning, det eger förvisning derom, att det verkligen är kammarens mening, att utskottet skall behandla ärendet. Det riskerar eljest att få sina förslag förkastade icke på sakliga skäl utan — såsom i ett fall skedde vid 1890 års riksdag — endast af den orsak, att motionen blifvit remitterad till orätt utskott.

Att i nu föreliggande fall ett bifall till motionen kan på liknande sätt som i fråga om herr J. P. Zakrissons motion komma att i en framtid medföra statsutgifter torde vara oomtvistligt. Om den ena af dessa motioner hör under statsutskottets behandling, så fordrar konsekvensen, att äfven den andra dit remitteras.

Utskottet har varit något tveksamt angående sin befogenhet att till kammaren återlemna en till detsamma remitterad motion. I »Reglementariska föreskrifter för Riksdagen» stadgas nämligen i § 7:

»Anser ständigt utskott ett dit hänvisadt ärende ej tillhöra dess befattning, åligge utskottet att derom senast inom åtta dagar, efter det målet till utskottet inkom, afgifva utlåtande till kamrarna, hvilka böra skyndsamt besluta, om frågan skall af samma utskott behandlas eller till annat utskott öfverlemnas.»

Här talas endast om *ständigt* utskotts rätt att återlemna till detsamma hänvisade ärenden samt skyldighet att i dylikt fall göra det inom åtta dagar.

Kammaren har emellertid vid flera tillfällen godkänt dylikt återlemnande äfven från tillfälligt utskott, och får utskottet i sådant hänseende hänvisa till beslut af Andra Kammaren den 11 och 14 februari 1880, den 8 februari 1881, den 8 februari 1882, den 12 februari 1887 och den 14 mars 1889.

Genom sina utan votering vid alla dessa tillfällen fattade beslut har kammaren förklarat, att — såsom en talare vid 1880 års riksdag uttryckte

sig — »rätten att göra sådan framställning är så till sägandes en allmän
menschlig rättighet, hvarom det icke behöfver stadgas i någon grundlag».

På samma gång utskottet förklarar sig beredt att ingå i en saklig
pröfning af motionen, derest kammarén sådant beslutar, har utskottet trott
sig med anledning af kammarens den 8 innevarande februari fattade be-
slut handla riktigast, då det sätter kammarén i tillfälle att ånyo taga i
öfvervägande, huruvida icke motionen såsom innefattande ett förslag, hvars
förverkligande skulle i en framtid medföra en statsutgift, bort hafva remitte-
rats till statsutskottet.

Utskottet anhåller alltså vördsamt

att få till Andra Kammarén återlemna herr C. Jo-
hanssons ifrågavarande motion.

Stockholm den 10 februari 1898.

På utskottets vägnar:

EMIL HAMMARLUND.

Reservation

af herr *Ernst Carlson*: »Då det icke blifvit påvisadt, att Andra Kam-
marens beslut att till sitt tillfälliga utskott n:o 1 remittera herr C. Johanssons
i Aflösa motion n:o 8 i något afseende står i strid med grundlagens bud
eller vedertagen praxis, och då jag icke heller kunnat finna kammarens
af utskottsmajoriteten återropade, den 8 innevarande februari fattade beslut
att afslå statsutskottets hemställan att få återlemna herr J. P. Zakrissons
motion n:o 105 innebära annat än att kammarén i *ett särskildt fall* funnit
lämpligt att till statsutskottet hänvisa en motion af sådant innehåll som
den sistnämnda, så anser jag, att tillfälliga utskottet saknat tillräcklig an-
ledning för sin åtgärd att till kammarén återlemna motionen n:o 8, och
får mot denna åtgärd reservera mig.»